

MINDSZENTI LAP

Előfizetési ár:

Egész évre 4 Korona
Fél évre 2 Korona
Negyed évre 1 Korona

VEGYES TARTALMU HETILAP. MEGJELEN VASÁRNAP.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Weisz Ignác nyomdájában, hová a lap szellemi részét illető közlemények, előfizetési- és hirdetési díjak küldendők.

Hirdetéseket

és nyílt-téri közleményeket a kiadóhivatal jutányos ár mellett közöl.

A csongrádmezei munkásnyomor.

A főváros egyik legelőkelőbb lapja, a „Budapesti Hírlap“, múlt vasárnapi számában bennünket közvetlenül érdeklő, nagyfontosságú cikket közöl, a mely cikk lényegében azon közlemények kivonatát képezi, a melyek a „Mindszenti Lap“ hasábjain 1900. év május havában jelentek meg.

Laptársunk, a „Szentés és Vidéke“ utóbbi számaiban tulerős kritikával kíséri a szóban forgó cikket, s így arra kötelez bennünket, hogy e nagyérdekű dologgal újfönt mi is foglalkozzunk. Egyelőre közöljük a „Budapesti Hírlap“ említett cikkét az alábbiakban:

„A szociális nemzetgazdaság nem térhet ki a mezei munkások és a Magyarországon nagy számmal található kubikosok helyzetének javítása, megvitatása, orvoslása elől. Néhai való Vadnai Andor csongrádmezei főispán 1899-ben méltán nagy föltűnést keltő cikksorozatát irt az alföldi munkáskérdésről a „Budapesti Hírlap“ hasábjain. A kiváló tanulmány az ország érdeklődését szerencsésen ráterelte a nehéz sorssal küzködő földmunkások szociális viszonyaira. Vadnay a Duna Tisza közti csatorna építésétől remélte az alföldi munkáskérdés gyökeres megoldását. A tősgyökeres magyar faj lelkes szavú szószólója sirjába hanyatlott; sóvár szemei nem láthatták a hatalmas mű körvonalait, melytől a szívéhez nőtt dolgos alföldi nép helyzetének jobbrafordulását oly hívő bizodalommal várta. A szép álmot álmodó férfiu hazafias megdöbbenéssel és nyomasztó aggodalommal látta, mint pusztul az izmoskezű munkásnép eleje, mint hagyja el kétségbeesett elhatározással az anyaföldet, hogy családját az elkerülhetetlen nyomor örvényéből kiragadjá.

Pedig Vadnay csak részleges munkásinség tanuja volt. Halála óta fölszaporodtak az éhező tömegek, melyeknek a híres Kánaán nemhogy tejet-mézet, de kenyert sem tud adni. A nyomor főfészke Szentés és Mindszent. Amaz Csongrád vármegye székhelye, ez a vármegyének egyik legnagyobb községe. A „Budapesti Hírlap“ május hónapban kimutatta, hogy a megye területén h a t e z e r földmunkás tengődik minden kereset híjján. Rettentő szám ez! Valóságos kis gyűjtőmedenczéje a magyar erőnek, mely semmittevésre, nyomorult nincsetlenségre van kárhóztatva. Lássuk a csongrádmezei munkásviszonyok jelenlegi állását pozitív számokban

s kutassuk az inség okait, valamint az orvosláshoz szükséges módozatok közül a legcélravezetőbbet. Megjegyezzük, hogy az idei aratás pillanatnyilag enyhítette a nagy nélkülözéseket, de megyeszerte néhány hét múlva ismét föllép — talán még végtetesebben, — a munkásnyomor.

Szentesen 1200 munkás közül állandóan 700 áll tétlenül. Mindszenten, a hol a kenyértelenség miatt egyre jobban terjed a szociálizmus, 600 ember nyomorog. Horgoson 430 napszamos közül 230-nak nincs munkája. Szegváron 220 munkás közül csak százat tud foglalkoztatni a két szomszédos uradalom. Sövényházán 300—400 munkás él, a kik közül száz van kenyér nélkül, Csanyon 350 napszamos közül állandóan egy sincs foglalkoztatva; 200-an saját földcsékjükon dolgoznak, egynéhányan kubikolni vannak. Kislelek 1300 munkása vasuti munkálatoknál kaptak alkalmazást. Csongrádon 700 munkás áll kereset nélkül. Ezek közül számosan aratási szerződést sem kaptak. Az algyői és mágócsi nép a Pallavicini uradalomban, Tápé 300 földmunkása pedig bérletföldeken talál keresetet. Sándorfalvának 400 napszamosa közül 200—300 ember foglalkozás nélkül van.

Ime, a rengeteg szám: hatezernyolcszáz aczélos munkáskar kénytelen dologtalanul henyélni a délibábos, aranykalászszal terhes Alföld szívében. Ismételjük, hogy most, a gabona betakarítása idején néhány heti munkát kaptak az inségesek, bár nem valamennyien. A mezei dolgok végeztével azután egyszerre tör ki a rettenő tömegnyomor, melynek öntudatos, erős kézzel kell elejét állni.

Az inség egyik főoka abban az averzióban keresendő, melylyel az alföldi munkásnép nagyrésze a szoroson vett mezei munkával szemben viseltetik. A nehéz földturáshoz szokott kubikos csodálatosan nem szivleli a könnyebb mezei munkát. A kubikos családok gyermekeiket is ebbe a foglalkozásba nevelik, mert a földmunka eléggé jövedelmező, sőt néhány év alatt csinos kis vagyont lehetett összegyűjteni a kubikolásból. Horváth Gyula kormánybiztossága idején, mikor a tiszai védgátakat építették a kubikosok olykor napi 8—10 frt keresethez jutottak. Azt remélik még mindig csak a jó emberek, hogy megismétlődik az elmúlt idő, melynek elkövetkeztét a körös-tisza-marosi ármentesítő-társulat védögátjainak magosításakor várja. Ez a munkálat ugyan előkészítés alatt áll, de a kivitelre csak két-három év múlva kerül a sor, s akkor is legfőlebb 1200 munkást foglalkoztathat.

Két érdekes eset hozható fel annak illusztrálására, hogy a csongrádmezei kubikos nép irtózik a földmiveléssel járó munkától. Néhány év előtt Mindszent községből küldöttség kereste föl Darányi Ignác földmivelési minisztert, a foglalkozás nélküli népek munkát kérve. A miniszter a deputások közül 28 embert a saját birtokára akart szerződtetni, hogy a cséplésnél segítsenek. Sem a küldöttek, sem az otthon maradt 600 ember között nem akadt egy is, hogy a ki vállalkozott volna a munkára. Ugyancsak pár esztendeje Keglevich István gróf 25 munkást keresett jó föltételekkel abaujtornamegyei birtokára. A csongrádiak ezt mondották: Ha a gróf ur dolgoztatni akar, adja ki a munkát köbméter szerint vállalatba, majd akkor szóba állunk. Így beszél a tulontul önértetes alföldi munkás, a ki inkább kereset nélkül van, semhogy szerinte megalázó szerződést kössön.

Nagy baj az is, hogy a munkások feleségei, leányai semmiféle házi ipart nem folytatnak. Igaz, a magyar paraszt büszke is is erre. De mit ér a büszkesége, ha nyakán a teher, homlokán a megélhetés mély barázdáival. Bezzeg a tót asszony nem röstelli a csipkeverést, a román és a szerb a himzést, a bosnyák a szőnyegszövést. A bolgár, román és német asszony maga állítja elő házi ipari szükségleteit és a fölösleget jó áron értékesíti. Mikor látja be a józan, magyar nép, hogy asszonyaik czélszerű foglalkoztatása gyökeresen megoldaná existenciális válságukat? A háziipar megkedveltetése méltó föladat volna a nemzeti szociológia számára.

Sehol az országban nincs annyi birtoktalan és biztos kereset nélkül való napszamosember, mint Csongrádmezejében. A lakosság 34 százaléka tartozik a földnélküliekhez. A megye népének 99 százaléka őstermelő: nagybirtokos, kiscgazda, földműves. Középbirtokos egyetlen egy sem található. A birtoktalanok a parasztbirtokok és a tanyai kiscgazdaságok után élnek. Illetve csak szeretnének élni, mert a tanyai gazdaságok javarésze tengődik.

Mikor a vasuti hálózatot építették, a nép rákapott a kubikolásra. Csak aratáskor maradt otthon a munkás-csapat és kubikolt idegenben késő őszig. Téltre hazatért pihenni. A sövényházi tiszagátnál — Tary István mindszenti főszolgabíró közlése szerint — 1879-ben köbméterenkint 4—5 forint napi keresete volt egy embernek. A jó munkás 4—500 forintot is hazavitt évente.

A mostani elégedetlenség egyik főoka a munkásnép változott életviszonyaiban is keresendő. A kubikos legények nem oly

takarékosak, mint voltak apjaik. Bugyogót és lakkos csizmát viselnek, báloznak, iszákoskodnak. A mellett szörnyű mód hetykék, szinte kihívóak. A régi alázatosságnak, tekintély-tiszteletnek nyoma sincs viselkedésükben. Ellenben a kisbirtokos szerény, csaknem megalázkodó, mert érzi a szomorú vagyontalanságot, az állandó bizonytalanságot, mely az időjárás szeszélyeiben nyilvánul.

Csongrád megye földmunkásai a mederszabályozásoktól, partbiztosításoktól, a belvizcsatornák építésétől, az ecsedi láp lecsapolásától, s a kivitelhez közeledő duna-tiszai csatornától várja a jobb kor hajnalát. Ám mindez csak terv, melynek megvalósítása évtizedek múlva következhetik el. A kubikosoknak tehát másfelé kell nézniük munka után. Tary főszolgabíró megfontolásra érdemes gondolata az, hogy a községek oly ingatlan vagyonokat szerezzenek, melyből elegendő csordajárás, libalegelő és csürhejárás hasíttatván ki, apróbb parcellákban művelésre adandók a népnek. Kiváló haszonnal járhat a baromfitenyésztés is.

A nyomor okául fölhozható még az is, hogy úgy az uradalmak, mint a középbirtokosok csak kalászos növények termesztésével foglalkoznak, s így nem nyújthatnak hosszabb ideig tartó munkát a népnek. A dohánytermelők száma egyre csökken; a jövedelem 1898-tól 1900-ig 239 ezer koronáról 166 ezer koronára esett egyetlen községben. A szőlőtelepítés intenzívebbé tételétől, a kender- és paprika-termeléstől, a czirok- és selyem-termelés föllendítésétől nagyon sok nyitott seb beheggesztése volna remélhető.

Csak természetes, hogy a népnymor türelmetlenséget és izgágaságot szül. Egy hónap előtt a csongrádi szolgabíró és a község háza ablakait verték be a földmunkások, a kiket nem úgy fizetett egy vármegyei műutépítés vezetője, a hogyan ők szerették volna. Az agrárszocializmusnak melegágya lett ez a nem is oly rég tisztára függetlenségi érzelmű vármegye. A kormánynak figyelmébe, a közvetlen intézők jóindulatába kell ajánlanunk a csongrád megyei munkáskérdést, mielőtt még az irtózatosságot tömegnyomor kitör.

TARCZA.

A KIRÖPÜLT MADÁR.

A „Három császár“ vendégei nagyon megszokták már Etelkát, a kasziros hölgyet. A ki csak bejött a kávéházba, mind elment mellette és illedelmesen köszönt neki.

Le tudta a férfiakat bilincselni szokatlan kedvességével, barátságos beszédmodorával és mindig talpraesett, találó válaszokat tudott adni.

Valamennyien kedvelték és szívesen el-elmókáztak, el-elenyelegtek, elterefereletek vele, de meg a mulatósabb kompániákban mindenkor részt kell vennie, mert jó kedvvel tultett mindannyiokon, dalolt nekik, majd pajkos adomákat, élceket mesélt az uraknak, a mi általános derűtséget tetszést aratott.

De mindazonáltal legmegbecsülhetetlenebb a kávéra nézve volt, a ki elismerte, hogy kasziros kisasszonya tetemesen hozzájárult üzletének lendületéhez. Órrási a különbség és az üzletjövödelmének szaporodása, mióta a régi kisasszony helyébe Etelka lépett.

Vigyázott is rá a tulajdonos, s mindenben kedveskedett neki, csak hogy el ne vesztse.

Mi okozza a hideglelést?

Az ember sokféle nyavalyája között a hideglelés az egyike a leggonoszabbaknak.

Olyan az, mint a szú a fában: nem pusztítja el azonnal, de lassanként megőrli, elsenyveszti.

Az olyan ember is, a kit fiatal korában a láz gyakran bántott, korán megvényül, idő előtt elpusztul, s ha tovább él is, vénsége csak lassu silylőds lesz.

A hideglelés okáról az orvosok jó sokáig semmi bizonyosat sem tudtak. Annyit tudtak ők is, mint mindenki, hogy e betegség legtöbb áldozatát a mocsaras, posványos és zsombékos vidékeken szedi, s ezért azt tartották, hogy annak oka a mocsár vizében, a posványos vidék levegőjében rejlik.

A bajt ezért mocsárláznak (malaria) nevezték el, s azt a mérget, mely feltevésük szerint a hideglelést okozza, a mocsarak vízcseppjében, azok levegőjének párájában keresték. Hasztalan kutattak, nem volt sem ebben, sem abban. Aztán úgy vélték, hogy hátha a nedves földben magában vagy annak növényzetében rejlik a baj oka. Ám hiába, nem lelték meg sem a földben, sem a sásban, fűben, fában, a vetésben sem. Olyasmiben kellett pedig a keresett méregnek rejtőznie, a mi jelen van mindenütt, a hol a hideglelés uralkodik, de a mi mégis más egyéb, mint a víz, a föld, vagy a növényzet. Ugyis volt.

A természet vizsgálók ott akadtak rá a hideglelés igazi okára, a hol ezt az olasz pásztornép ösztöne rég sejtette.

A hideglelés mérget ugyanis azoknak a milliónyi apró szunyogoknak a testében találták meg, a melyek mindig ott tanyáznak a mocsaras vidék álló vizei, pocsolyái fölött.

Nem mindenik egyformán mérges ezen apró szunyogok közül, sok közöttük az ártalmatlan is, de úgy találták, hogy egy fajtajában az ott előforduló szunyogoknak, ha azoknak testét felbontották és nagyító üveggel kellő módon megvizsgálták, a hideglelés mérget mindig fellelték s ezekről be is bizonyosodott, hogy csipésök által azt az emberbe is át tudják oltani.

Ez a mérge aztán a megcsipett ember vérében elterjed, megszapordik, s az ilyen embert a hideg attól leli ki.

Persze, hogy a hideglelés nem tör ki azonnal a szunyogcsipés után, mert mint elképzelhető, az a mérge mennyiség, a mit egy ilyen kis gonosz szunyog, az emberbe egyszerre beolthat, igen kevés, de viszont meg van az a természete, hogy gombamódjára nő, gyorsan szaporodik s hamar elárasztja az ember vérének. Ekkor aztán ki is tör rajta a láz: kileli a hideg!

A szunyogcsipés által megfertőzött hideglelés ember betegsége most már nem csak ő reá, magára nézve baj, de veszedelem az őt környező többi emberre nézve is. Hogy miért, mindjárt kiderül.

Ha az ilyen hideglelés embert ugyanis a szunyog megcsipi, vért szív belőle, a vérrel együtt magába szívja a hideglelés mérget is, így aztán mérget tartalmazó lesz maga a szunyog is, a mely soha sem lett volna mérgecsip, ha véletlenül zsákmánya után való keresésében ilyen hideglelés beteg ember vérének nem szívja magába. Ezért kell félnünk a hidegleléses vidékeken ezektől a kis, gyarló teremtményektől, mert mindig attól tarthatunk, hogy már teleszívta magát valamely hideglelés ember vérével, s ha megcsip, átoltja azt belénk, egészségesebbe is.

A ki figyelmesen elolvasta, a mit

Hiába volt azonban hozzá szívélyes, hiába volt jó, kedves, barátságos hozzá, Etelka ama éjjeli jelenet óta elveszítette minden kedvét a „Három császár“-ban való maradásához.

Bosszankodott részben magára, hogy mámoros állapotban tulment a határon és annyi ember előtt földöfte multját, de viszont örült, hogy alaposan megmondhatta, a mi szívének feküdt, és megszerezte magának ezzel az elégtételt.

Csak hogy mégis jobban bevésődött lelkébe az a különös éjszakai história, melyebb nyomokat hagyott benne és hiába próbálkozott, erőlködött, nem bírhatta önönragát maradásra, habár váltig kérlette Szeghő Elemér, a ki azon az éjjelen már ki akart kezdeni dr. Kelephy Imrével s még jó időben vágta el az utját a pinczerek, mert olyan zenebona, verekedés támadt volna, hogy a rendőrség valószínűleg egy csomó intelligens embert lett volna kénytelen letartóztatni.

Tehát ott hagyta Etelka a „Három császárt.“ Némi szívfájdalmat érzett ugyan, de valami mégis ösztönözte az eltávozásra.

Ugy hiányzott neki az a kedves kis kávéház, melynek minden vendégét már névről ismerte, úgy sajnálta ott hagyni jó gaz-

dáját, a ki füt-fát ígért neki, ha továbbra is ott marad. Fájt neki ott hagyni a barna fiukat, a cigányokat és a pinczereket, — mind, mind, a ki őt szerette, kedvelte és a kiket ő is nagyon kedvelt.

Még maga se tudta, hová fog menni, csak ment.

A kalitka üres lett és a gazda azon tépelődött, lesz-e még egyszer hasonló madara...?

*

Tornyai Etelka Budával is torkig volt ama éjjeli jelenet óta. Nagyon egyhangu volt az élete.

Visszaköltözött hát Pestre, a hol oly régen nem volt, s a hol most oly jól érezte magát. Mégis ösmerősebb volt itt minden, mint odaát Budán, e csendes, falusias jellegű városrészben.

Arról már értesült, hogy Lándor Tódor nőül vette Kertész Olgát, tehát most nem igen fenyegetheti veszély egyiküket sem. Még sem szeretett volna vele találkozni, tudta, hogyha látná is Tódor, úgy tenne, mintha nem ösmerné, de ha mégis ösmerné, akkor se állana vele szóba.

Jól esett Etelkának, hogy kóborhatott az utcákban, úgy érezte magát, mint varró-

eddig elmondottunk, s megértette belőle azt, a mit itt egy pár szóval megismételtünk, hogy t. i. a hidegleléses tájék legfőbb, mondhatjuk, egyetlen veszedelme az a sok apró szunyogféle bogár, mely a hideglelés mérgét a hideglelés ember vérével kiszívja, s az egészséges ember vérébe beleoltja — az könnyen kitalálhatja azt is, hogy miképen kell hát az okos embernek magát a hidegleléstől megóvnia. Meg lehet rá egy pár szóval felelni: óvakodnia kell a szunyogcsipéstől!

Ez az első tenni való.

Hogy azonban minden lehető megtegyünk arra, hogy e gonosz betegségtől nemcsak magunkat oltalmazzuk meg, de megóvjuk otthonunkat és lakóhelyünket is, még egy dolgot kell tennünk: meg kell szabadítanunk házunk táját és annak egész környékét a veszedelem másik részétől, a hideglelés emberektől is. mert a baj forrása voltaképen ezekben van, s a szunyog, midőn ezen betegek mérges vérével kiszívja és az egészségesbe csipésével átoltja, tulajdonképen nem okozója, hanem csak közvetítője a hideglelés elterjedésének.

És hogyan szabadulhatunk meg az ilyen beteg emberek veszedelmies befolyásától? Igen egyszerűen: meggyógyítatjuk, vérüket a hideglelés mérgétől orvoslás által megtisztítjuk.

Nem tűrjük el, hogy betegen lézengjen közöttünk a maga és mindnyájunk veszedelmére az olyan csökönyös ember, a ki, ha rossz kinézése miatt megkérdezed, hogy mi a baja? vállvonítva azt feleli: semmi bajom, csak a hideg lel!

Az ilyen embernek meg kell magyarázni, hogy meggyógyulása nemcsak saját hasznára van, de embertársai érdekében is kívánatos, mert a baj kiirtását mindaddig nem remélhetjük,

leány korában, mikor már némileg járatos volt Pesten és vasárnap délután összebojlongta az egész várost, nem fáradva el, nem lankadva, sőt egyre jobb kedvvel, mert mindig újabbat és újabbat látott.

Igy csinált most is.

Barangolt mindenfelé céltalanul, megállapodás nélkül; gyönyörködött az emberi sokaságban, jól esett látnia, hogy néhányan jobban megnézték, a kik a „Rózsabimbó” mulatóból ösmerték őt.

Egészen fölfrissült, megelevenedett a nagy séta közben.

Betért utközben egy automata-buffetbe és gyermekes örömmel dobott be a nyilásba egy huszfillérest, várván, míg a kerék forog és a nyiláson kipottyan egy csomag cukor. Majd itt-ott dobált be egy-két krajczárt, megnézvén a kártyavető asszonyt, az akrobataleányt és a mikor már jól kimulatatta magát, tovább állt.

Már sötétedett, mikor egy külső kerepesi-uti kávéházba betért egy kávéra. Itt még délutánoként is szórakoztatták a közönséget mozgófényképekkel, — muzsikaszó mellett.

(Folyt. köv.)

amíg csak egyetlen hideglelés ember is jár-kél közöttünk. Nem elég tehát csak a szunyogok csipésétől óvakodni, a hideglelés ellen való védekezés másik titka: a hideglelés emberek gyógykezelése és meggyógyítása.

Vegyések.

— Népünnepély. A mindszenti „Polgári Kör” folyó évi augusztus hó 15-én, Nagybaldogasszony napján a kurczaréten nagyszabásu népünnepélyt rendez, melyre a mulatság iránt érdeklődő közönség figyelmét tisztelettel meghívja az elnökség. Az ünnepély programja a következő: 1. Toborzó. 2. Kérekpár-verseny. 3. Kötélhuzás. 4. Zsemlyevés. 5. Lóverseny. 6. Korona-vadászat. 7. Pózna mászás. 8. Léghajózás. 9. Szalámi evés. 10. Zsákfuttatás. 11. Szépségverseny. 12. Konfetti-eső. 13. Toll-párbaj. 14. Szalagevés. 15. Súly dobás. 16. Kantatörés. 17. Czipő kereskedés. 18. Angul-bur háboru. 19. Siámi ikrek. 20. Szivar-verseny. 21. Dinynye-evés. 22. Viz-kúra. 23. Magyarok bejövetele. 24. Lepényevés. 25. Távgyaloglás. Konfetti! Mind ez a tömérdek mulatság a legolcsóbb pénzért tekinthető meg. A népünnepélyen tíz éven alóli gyermekek személyenkint 10 fillért, a felnőttek pedig 20 fillért fizetnek. Az ünnepély közben sétatáncverseny. A népünnepélyt két óriási sátorban nyilvános esti táncmulatság követi. A cigányzenés sátorba belépti díj személyenkint 1 korona; a fuvós zenekar multságára női-jegy 40 fillér, férfi-jegy 60 fillér. Csárdásverseny, értékes jutalmakkal. Nagy tűzijáték. Izletes ételekről, italokról és pontos kiszolgálásról gondoskodva van. Külön meghívók nem bocsátainak ki. Kedvezőtlen idő esetén úgy a népünnepély, valamint az esteli táncmulatság a következő napon, vasárnap fog megtartatni.

— Koholt hír. A hét folyamán községünkben az a hír volt elterjedve, hogy én könyvnyomdát eladtam, s hogy e községből eltávozom. Ezennel kijelentem, hogy e hírből egy szó sem igaz, könyvnyomdát nem adtam el. Weisz Ignác.

— Lóverseny. A helybeli „Polgári Kör” folyó hó 15-iki népünnepélyén lóverseny is rendeztetik. Ugy a helybeli, valamint a környékbeli gazdaközönség figyelmét ez uton hívja fel az elnökség arra, hogy a lóversenyen résztvenni szándékozók folyó hó 15-ikéig a helybeli nyomdában jelentkezhetnek.

— Trachomások a vonatban. A legveszedelmesebb betegségek egyike az egyptomi szembetegség, a trachoma. Milliókat áldoznak arra a célra, hogy ennek a ragadós kórnak terjedését meggátolják és mégis oly nagy mértékben van elharapódzva, hogy a legkörülményesebb óvatossággal kell mindenkinek őrizkednie, nehogy megkapja. Legjobban kell vigyázni az embernek a vasuton, mert ott ezer meg ezerféle ember utazik, a kiktől, kivált a zsufolt kocsikban könnyen el lehet kapni bárminő ragadós betegséget, bőrbajt, trachomát stb. Különösen a harmadosztályu kocsikban, a hol a nép utazik, gyakran láthatók trachomások. Nagyon üdvös volna, ha az államvasutak igazgatósága vala-

hogyan tenne róla, hogy a trachomás utasok a többi utastól elkülönítve legyenek. Ez nem is olyan lehetetlen kívánság. Ha a nemdohányzóknak lehet különszakaszt adni, akkor akkor erre is lehetne módot találni. Annyival is inkább, mert hiszen a dohányzás nem olyan veszedelmes, mint az, ha trachomás utasok ülnek velünk egy szakaszban. Nem úgy képzeljük a dolgot, hogy külön trachomaszakaszt kell szervezni; ez izléstelen és visszataszító valami volna. Leginkább úgy lenne megoldható a kérdés, hogy a kalauzok az utasoknak a kupéba való beszállásakor a trachomásokat egy külön szakaszba terelnék. Az ilyen szakaszt a vonatnak a végállomásra való megérkezése után természetes, hogy gondosan kellene kitisztogatni és arra való orvosi szerekkel fertőtleníteni.

— Csongrádmegye új helységnevei. A m. kir. miniszterelnök, mint belügyminister most állapította meg a Csongrádvármegye területén fekvő helységek neveit, a melyeknek használata ezentul kötelező. A rendelet a legtöbb régi nevet változatlanul érvényben hagyja, de a csongrádi járásban levő Csany község nevét Csanytelekre, Dorosma nevét Kiskundorosmára, Mágocsét Nagymágocsra, Teését Magyartésre változtatta.

— Olcsóbb lesz a telefon. A posta-és táviróigazgatóság most végzi a telefonhálózatra vonatkozó új beosztásnak előmunkálatait, melyek a távbeszélési díjak leszállítását célozzák. Tervbe van véve a városok között, telefonösszeköttetést zónarendszer alapján reformálni és ennek megfelelően a távbeszélés kisebb távolságra olcsóbb lesz. Ezzel reméli az igazgatóság a telefon használatát szélesebb körre kiterjeszthetni.

— A kóbor cigányok ellen. A román belügyminisztérium eltiltotta a kóbor cigányoknak román területre való bebocsátását, tekintet nélkül arra, hogy van-e az illetőknek szabályszerű igazoló okmány a birtokukban, vagy nicsen. A román kormány ezen intézkedése felől a közös külügyminisztérium értesítette a magyar belügyminisztériumot, a mely most körrendeletet adott ki a törvényhatóságokhoz a kiállítás publikálása végett és egyuttal felhívta a törvényhatóságot arra, hogy ezentul a kóborcigányok részére szóló külföldi utlevél-ajánlati táblázatokat ne terjesszék fel a minisztériumhoz és a kóborcigányoknak határátelési igazolványt ne állítsanak ki.

Szerkesztői üzenet.

H. B. Helyben. Jövő számunkban okvetlen közöljük.

Felelősszerkesztő és kiadótulajdonos:
Weisz Ignác.

Föld haszonbérlet.

47 hold kórogyparti tanyaföld a megfelelő gazdasági épületekkel és 10 hold contra, egy vagy több egyénnek hosszabb időre haszonbérbe kiadó. — Bővebb felvilágosítást nyújt e lap kiadóhivatala.

Ház és birtok eladás.

A vásárhelyi utczában a Béressy-féle iskola melletti ház, továbbá Pusztapalóson 31—44 holdas, Majsához tartozó Kigyós pusztában tanyaépülettel ellátott 17 hold, esetleg 30 hold; ugyanott több rendbeli 3 holdas részletek, majsai felsőjárásban egy 40 holdas tanya

FÖLDBIRTOKOK

szabad kézből örök áron eladók. — Értekezni lehet T a r y Endre ügyvéd urnál Majsán, vagy e lap kiadóhivatalában. A földek ára kat. holdankint 150—200 forint között kedvező fizetési feltételekkel állapítható meg.

Földhaszonbéri hirdetés.

Gróf Berchtold Lipótné szül. gróf Károlyi Namtine Öméltósága tulajdonát képező a SZEGVÁR határában fekvő 619 $\frac{737}{1100}$ hold kiterjedésű SZÁRAZ RÁTAI (halus ráta) birtok folyó 1903. évi október hó 1-től 10 egymás után következő esztendőre házi kezelés kötelezettsége mellett haszonbérbe adatik.

A haszonbérbe adás zárt ajánlati

verseny tárgyalással egybekötött nyilvános szóbeli árverésen

1903. évi augusztus 31-én d. e. 9 órakor a szegvári határban fekvő tételháti gazdaságban fog eszközölni és pedig első sorban 30 $\frac{0}{1100}$ holdakra osztott parcellákban s a mennyiben az egész birtok ilyen részletekben kiadható nem lenne, az egész terület egy tagban bocsátatik kiadás alá.

Tartoznak bérelni szándékozók megfelelő bánatpénzzel felszerelt írásos zárt ajánlataikat, — melyekben a kibérelni szándékozt holdak száma, helye, s a holdanként megajánlott haszonbér összege számokkal is, betűkkel is kiirandó és kijelentendő, hogy ajánlattevő bérbeadási feltételeket ismeri s azoknak magát aláveti — borítékba zárva az árverés megkezdése előtt alólirott jószágfelügyelőségnél Árpádhalmán (u. p. Orosháza) vagy a helyszínén benyújtani.

Bánatpénzül a benyújtott írásbeli ajánlatokhoz holdankint 4 korona csatolandó, illetve a szóbeli árverés megkezdése előtt készpénzben, vagy óvadékképes értékpapirokban leteendő. Az írásbeli ajánlatok a szóbeli árverés befejezése után fognak felbontatni.

Tulajdonos Grófnő fentartja magának a jogot az árverés eredményét egészben, vagy részben jóváhagyni.

A felosztási térkép, s az árverési, illetve kötendő haszonbéri szerződések feltételei alólirott jószágfelügyelőségnél vagy a tételháti gazdaságban bármikor megtekinthetők.

JÓSZÁGFELÜGYELŰSÉG.

Vörösmarty-Album.

INGYEN!

A Pesti Napló, amely eddig az Ember tragédiáját, Arany János balladáit Zichy Mihály illusztrációival, Katona József Bánk bán-ját, a Himfy-Albumot, a Költők-Albumát, tavaly a remek kivitelű Zichy-Albumot, stb. adta olvasóinak a könyvpiacon általánosan feltűnést keltő kiállításban, az idén eddigi kiadványait felülmúló fényvel és pompával, a Vörösmarty Mihály-Albumot fogja olvasóinak karácsonyi ajándékkul adni.

A Vörösmarty-Album, a Zichy-Albumnál is díszesebb kiállításban nagy kvart alakban fog megjelenni. Magában foglalja a költő életrajzát. Csongor és Tündét, Vörösmartinak e kedves drámai költeményét, a Szózatot a Vén cigányt, Szép Ilonkát és Vörösmarty-nak legkiválóbb költői alkotásait, kiváló művészek eredeti festményeivel és rajzaival, husz műmellékletben és számos szövegbe nyomott képpel és illusztrációival, a valóban remek kivitelű műlapoknak egy része gyönyörű színnyomású lesz, amilyen eddig alig jelent meg magyar dísműben. A Vörösmarty-Albumot megszereshetik mindazok, akik a Pesti Naplóra, a mely a legrégebb, legfüggetlenebb és egyike a legelterjedtebb politikai napilapoknak egy évre előfizetnek.

Akik most lépnek az előfizetők sorába és akár havonta is, de állandóan, legalább egy évig előfizetők maradnak, szintén megkapják a Vörösmarty-Albumot. Minden félreértés elkerülése végett megjegyezzük, hogy akik a Zichy-Albumot az 1903. évre való előfizetés alapján tehát 1903. évi ajándékkul kapják, azok a Vörösmarty-Albumot csak úgy kapják meg, ha újra egész évre előfizetnek.

A Pesti Napló előfizetési ára: Egész évre 28 kor.; félévre 14 kor.; negyedévre 7 kor.; egy óra 2 kor. 40 fillér. Szerkesztősége és kiadóhivatala: Budapest, VI., Andrassy-ut 27. sz. a. van.

Clayton & Shuttleworth
 mezőgazdasági gépgyárosok Budapest Váci-körút 63. sz.
 által a legjutányosabb árak mellett ajánlatnak:

Locomobil és gőzcséplőgép-készletek 2 $\frac{1}{2}$ egész 12 lóerőig, szalmakazalozók, továbbá járgány-cséplőgépek, lóhere-cséplők, tisztító-rosták, konkolyozók, kaszáló- és aratógépek, szénagyűjtők, boronák.

„Columbia-Drill“
 legjobb sorvetőgépek, szecsakavágók, répvágók, kukorica-morzsolók, darálók, őrlő-malmok, egytomen kasál-ekék,

2- és 3-vasú ekék és minden egyéb gazdasági gépek.

Részletes árjegyzékek kívánatra ingyen és bérmentve küldetnek.

Lincolni törzsgyárunk a világ legnagyobb locomobil- és cséplőgép-gyára.

SCHOTOLA ERNŐ
 Budapest, VI., Fonciére palota.
 ajánlja dus raktárát szab. Kosinszky-féle „Egyszerű ég“ szénkénegézók, saját szabadalmu „Urania“ permétezők fejtűthető szélkázátnál, képportivók, szőlő-pinczegazdasági gépek és eszközökben. — Amerikai juhnyíró-olló gép.
 Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Ruggyanta (gumi) gyártás meghonosítója

Uránnyomás Pflóg
 ALAPÍTÁSTÓL 1878.

MABILLE SÁPTÓ
 GÖZ-
 ÉVSEZERSÉGE

CSIKVÁRÓK. K. A. DRASZK.